

ABONAMENTUL: Pe un an . . . 24 Cor. Pe o jum. de an 12 „ Pe trei luni . . . 6 „ Pentru România şi străinătate: Pe un an . . . 40 lei. Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA ŞI ADMINISTRAȚIA Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE se primesc la administrație. Prețul după tariful învitat.

Manuscrisurile nu se întorc.

Procesul din Sighetul Maramureşului.

Capitala patriei Şoimilor descăle cători de țara de odinioară, culbul murdar al Şoimilor infecti de azi își mărește gloria cu un nou proces de înaltă trădare, al treilea deja în cele 2 decenii ale veacului al XX-lea.

Patria lui Groedel, Pap Simon, Husz Abraham, a mizeriei, alcoolismului, analfabetismului, a uzurei și a păcii naționalităților trece la nemurire, salvează de nou patria. Maramureșul istoric trăește de nou zile istorice.

Cazarii săi i-a făcut părtași gloriei istorice Bartha Miklos, administrația sa de model în patriotism, a eternizat-o Kaffka, tipul maghiarului patriot cu buze valahe reprezentat prin V. Pap Simon l'a trecut la nemurire Aradi Victor, iar preocuparea față a sufletelnicilor români gr. cat. a înfățișat-o Dr. George Barlea în coloanele «Gazetei» cam palid și cu multă cruțare.

Procesul schizmei Rutenilor ne desvălește ravagiile clerului rutean gr. catolic și tainele păstoririi «catolice» conform intenției făuritorilor «unirei», numită cu predilecție «sfântă», și așteptărilor puterii de stat. A trebuit să vină procesul acesta ca să fie complet tabloul cultural al Maramureșului zilelor noastre, ori-cât de rău ne-ar parea de umbra ce s-ar arunca asupra gloriei și așa apuse de odinioară.

Rutenii au fost primul ortodoxi, cari la anul 1650 au părăsit legea pravoslavnică rusească pentru biserica de linte ce îl limba conducătorilor imperiului Habsburgic cu tendințe de centralizare pe bază confesională catolică. Disprețuitul «potieț», mușicul rutean nu a fost întrebă, abia în anul 1904 a aflat despre târgul încheiat cu sute de ani mai înainte.

Care a fost scopul adevărat al unirii bisericilor orientale cu biserica romano-catolică, numită de cei interesați «sfântă unire», ni-l arată istoria de aproape 300 de ani a sârmanilor Ruteni. «Sfânta Unire» la Rutenii și ajuns scopul, care era pur politic, unirea la Ruteni a succedat. La noi la Români toți scriitorii de istorie recunosc și în special în celelalte interese mai de aproape, istoricii unguri recunosc că «sfânta unire» nu a succedat. Așteptărilor tuturor factorilor stregini de neamul nostru nu am satisfăcut. În loc că «unirea» să devie un «harrakiri» național, alături care să desopască unitatea națională și în parte «confesională» a statului, — a fost prilej de regenerare culturală și reintinerire națională. La umbra măreții a lui Traian s'a făcut dogma: «virtus romana redi-viva». Și dogma aceasta făcătoare de minuni ne-a înălțat acolo unde stăm

ca neam românesc, atât de sus, că privim cu compătimire la halul în care i-a dus «dogma purgatorului» pe nefericiții Ruteni.

Pentru Noi Roma lui Traian a fost mună, iar pentru Ruteni Roma Papi — ciumă. Spiritul Romei lui Traian ne-a purtat spre avânt, Roma Papiilor cu barba rasă ne-ar fi contopit în cloaca Strigoniului unde să sbat Rutenii Slovaci, Bunevații și Șvabii, dacă constituția națională trezită de apostolii Micu-Klein, Petru Maior și Șneai nu ne-ar fi agitat la 1848. După cum la anul 1912 a și aservit 100.000 de Români Hodorogului. «Unirea» pentru noi e «sfântă», că ne-a apropiat de Tata Traian și cultura Romei antice, dar nu pentru că nu știu ce «sfântenie» ar mai fi în Vaticanul «robite» de «vetocul» cu țărul politician.

În urma «unirei» cu Roma biserica ruteană și-a pierdut autonomia și a ajuns sufragana primatului de Strigoni. Preoții crescuți la latini, în spirit stregin de cultura neamului rutean, și-au pierdut ori ce rădăcină cu aspirațiile și interesele poporului, fie acelea sociale culturale ori economice. Popla a trecut din tată în fiu, din «mușic» nu s'au ridicat la treapta preoțească, lici colea câte unul ca o minune a veacului, că prin încușcirea să se contopescă în interesele de «clasă și castă». Casta preoțească ruteană s'a distins prin setea de bani totdeauna, dar mai ales când situația economică a «polițului» nu era ruinată de cazarii și aveau în mână în numele lui Dumnezeu și punga «nemesului» român, pe care 2 veacuri l'au fericit cu «Afeti Bojci». La formarea caracterului hrăpăreț al clerului rutean a contribuit și împrejmuirea din urmă. Față de Românii înstăriți și stăpânitori la comitat preoții ruteani ce l'a păstorit nu a putut avea nici un motiv de cruțare, dată fiind ura și invidia de rasă și clasă. Pe spinarea poporului român a crescut și s'a format «Popa Venter», preocupat de propria burtă. Să peară totuși, numai Popa Venter să aibă un-tură. Nu să găsește în Europa încă un popor, care să aibă atâtă «ceremonii» legate cu plăți și colaci, ca Rutenii. Românii s'au mai cumințit. Toate le-au inventat.. sufletelnicii Ruteni, cu dar de inventie vredeu de o cauză mai bună. Încă pe timpul lui Rakoczy s'au resculat Rutenii contra popilor și a latifundianilor «neoculți». Steagul «pro libertate» a speriat preoțimea ruteană. Tradiția populară și acum povestește de popii legați iară de gard și udați cu apă, de popii reglementați voinește de Pirtea Viteazul. — cu cui la «temelie». De pe vremea aceasta datează multe și glumete povești despre «Popa Venter», pe care «au făcut nemuritor Plautusii anonimi din popor.

Pe timpul absolutismului era așa de maghiarizați. Încă la porunca Vienei nu au fost în stare să rutenizeze

gimnaziul din Ungvár. Pe teren cultural nu au făcut nimic pentru popor. De instrucția poporului nu s'au interesat conșuși fiind de principiul, că dacă Ruteanul învață o să scadă «ceremoniile» și stolele, pentru că vezi bine «rusticul unquentem pungit». Nici o carte de rhabă nu a apărut în limba ruteană. Cărțile sfinte le importau din Rusia și Galția și le vindeau cu percente, câștig pentru fondul «preoțesc». Monopolul acesta se păstrează și acum. Limba de administrație bisericească a ajuns cea maghiară încă prin anii 1834. «Gör Kath. Szemle» din Ungvár înlocuiește «Unirea» noastră. De nevoile poporului nu s'au interesat. Administrația și-a făcut trebușoarele sale braț la braț cu clerul, cazarii nesupărați s'au înstăpânit pe viața economică, și uzura, alcoolul și martorii falsi au depozat întreg ținutul.

Pe vremea «mileniului» a pornit episcopul Firczak mișcarea regnicolară pentru salvarea Rușneilor. Ca și toate mișcările pornite de «sus în jos» s'a ales nimica din toată trâmbitarea. Câteva funcții, lefuri, multă gură, banchete, șampanie, apoi moartea mistică a comisarului Egan, atâtă a fost rezultatul mișcării pornite ca rău omen în anul «tâmbăului».

«Hegyvidéki kirendeltség» a mai înflințat în legătura cu «Központi Hitel-szövetkezet» și «Hungya» tovarășii de credit și consum. Pe câte nu le-au dat falimentului «defraudările» sistematice în urma lipsei de control, — au ajuns pe mâna cazariilor. Atelierele de lucru cu «tilos orozul beszélni», economia de munte sunt inițiate înainte născute moarte. Totul s'a face de ochii lumii, și ca să-și poată adăpa cail cu «șampanie» câte un comisar.

Nici cultura, nici limba literară nu au și nici mijloace pentru înfrîngerea unei culturi. «Nedija» guvernului din Bpesta și «Nauca» din Ungvar prin limba și stilul neînțeles mai mult îl muncesc decât folosesc poporului rutean.

Întreaga populație s'a pauperizat și alcoolizat. Sărăcia îl duce că beau «horinca cailor» adică «spirit denaturat». Nu mai poate suporta greutățile vieții, dintre cari cea mai mică nu e darea de cult.

Preoțimea ruteană nici în ceasul al II nu cunoaște situația adevărată. Dovadă e conferența din anul trecut a preoțimei sub conducerea vâclăului Papp Antal când au hotărât, să ceară de la guveru congruă după, școli maghiare, azile de copii, gendarmii mai mulți, închiderea graniței contra culturii ucirainste, persecutarea scrișului rutean din Galția. Curată batjocură asupra unui popor nenorocit pe lângă multele nevoi.

Măsura era demult plină. Impulsul reacțiunii l-au dat Românii din Săcei și Dragumirești, cari la anul 1900 s'au resculat contra cărmuirii și politice

bisericești. Au cerut popl cu sentimente democratice și românești «popi românești». Prietnii dela administrație nu au putut face nimic, terorismul a rămas fără efect, iar baronul Rosner îșipanu: de pe vremuri s'a pus tapîn în ajutorul «prietinilor», nu cumva ortodoxia să s'adească goroșite daco române. El a inventat înalta trădare și rusofilia. Tribunalul din Sighet a pus sub acuză 105 țărani pentru «panșavism», însă procesul caraghios s'a sfârșit cu fiasco. Mișcarea gr.-orientală s'a statornicit și preoții au fosc siliti de voie de nevoie să fie mai «românești» și mai puțin pretensivi. Regenerarea Maramureșului românesc se datează din anul 1900 și e rezultatul «schizmei».

Văzând triumful Românilor Rutenii au prins curaj. În anul 1904 ajung 15 țărani rușneci din Iza pe banca acuzărilor. Pedeapsa nu-i moaie. reacțiunea naturală prinde rădăcini. În anul 1903 sute de apostoli vestesc prin zeci de saze că popii au vândut legea veche strămoșească, s'au înfrățit cu jidanii și «domnii odiosi», că vreau să maghiarizeze, că au stricat ritul etc. Sute de broșuri vin din Bucovina și Galția. unde procesul prim stărnise largi valuri de interes. Să încep peregrinajele la mănăstirile rusești.

Bogăția și puterea Rusiei protec-toare li farmecă, cărțile bogat legate și farmecul culturai naționale li ispi-tește pentru visuri cutezătoare. Merg tineri să îmbrace rasa călugărească. Iar în persoana lui Alexa Kabalyuk au preot ortodox după toată rânduiala lui Melchisedek. Procurorul pornește în vestigație contra sutelor de țărani, cari devin pe zi ce merge mai cutezatori. Unii li amenință pe popa să nu cuteze a predica ungurește, alții li spun că evanghelia pe ungurește li săgeată la inimă ca un pumnal. Alții cer limbă ruteană în școli. Pe ascuns cetesc gazetele trimise de frații Gerowsky.

Ca să apropie «ghetto» rutean de societatea maghiară și să săvârșească un mare fapt istoric clerul rutean pornește mișcarea pentru unificarea calendarului lulan cu cel Gregorian, alții se înscrie poporul la «Népszövetség». Destul ca focul ce ardea sub spuza să prindă flacăra.

Ce se întâmplă în Sighetul Maramureșului vedem. Popii, dascălii, cazarii și administrația acuză țărănimea și sub jurământ voiesc să sugereze judecătorii credința, că Rutenii au purces îndemnații de «otove» politice, «pan-slave». Baniuala poporului e dumerită e destul să veza că trifoliul îl acuză

Demascarea aceasta e fatală clerului gr. cat. rutean. Puteau să fie și fără de ea și fără proces. Sunt ră-psihologi, cari așteaptă dela proces rezultat favorabil cauzei clericale catolice. Martiriul îndărătește. Guvernul a voit să sară în ajutorul clerului

strămtorat și prin acest proces politic forțat să terorizeze și prin terorism să localizeze schizma Tutul înzădar. Pe cât de tristă e apariția și rolul clerului gr. cat. rutean, cu atât mai generoasă e purtarea apostolilor «schizmei». Kabalyuk s-a reîntors din adăpostul său din America, ca să sufere alături cu credincioșii. «Iată păstorul bun, care nu s'a părăsit turmea... va zice poporul. Conteie Bohrnsky vine să facă mărturie pentru nevinovăția acuzărilor. Atitudinii, gesturi, cari impun mai ales masselor. Legendele deja se naec și mișcarea care are rădăcini în inima poporului nu poate să moară. Va trăi cu poporul, cât el. Acuzății, sutele de martori vor lăți vestea celor văzute și auzite. Popularitatea celor pe nedrept persecutați va crește ca marea și aureola «dreptății». Oricum va judeca tribunalul, ori care va fi sentința, judecata opiniei publice la Rutenii numai favorabilă va fi acuzărilor. La caz de osândă să va potența tot mai mult și disociațiile se vor încorda.

Naturam expellas furca... Mișcarea națională a Rutenilor e ceva natural, de mult se prevedea de acela cari cunosc natura chestiilor naționale. Nu se putea evita. Instinctul conservării de rasă nu se poate stărpi, e ceva organic, crește și să desvolată. Mai ușor poți înturna vremea, decât să stărpești acest instinct. Chiar acest proces ne arată vitalitatea rasei slave.

Procesul din Sighet strică cauza maghiare. Reprobarea să observă și în presa radicală maghiară... În străinătate strică bunului nume al țării, iar pe slavi li provoacă la o solidaritate mai pronunțată și mai ostilă Ungurilor. Și cu drept cuvânt! Care e vina Rutenilor? Au adus cari și literatura de unde au găsit. Aceasta lipsă a culturai în Ungaria e rușinea conducătorilor țării și a celor chemați a se îngriji de cultura popoarelor. A căuta și a importa cultură nu i păcat, cu atât mai puțin crimă. Mișcarea ruteană încă nu are caracter panslav. Persecuția poate să li împingă la estrom, căci estrenele se întănesc Azi li acuză, că cântă dar purcezând Ungurii pe drumul apuca, desigur vor cânta Rutenii: «Bojia Ţaria hranic. Și atunci vor fi periculoși și pentru noi Românii. Ne stă în interes să nu ajungă lucrurile acolo.

Și ca să nu ajungă acolo, trebuie să dea statul posibilitate Rutenilor și tuturor națiunilor să-și desavârșească aici în Ungaria o cât mai bogată cultură națională, ca sa nu fie suite a o timpotia.

Un român gr. cat.

Doi martiri.

Amilcare Cipriani. — Caterina Berockovsky.

Alegerea lui Cipriani ca deputat la Milano și aniversarea de 70 ani, a Caterinei Berockovsky a apropiat, zilele acestea, în întreaga presă europeană numele celor doi martiri ai luptelor pentru libertate omenescă.

Amilcare Cipriani și Caterina Berockovsky reprezintă o altă lume decât politicianismul, unde demnește argintul și interesele ieftine; ei viețu și-au închinat-o jertfei și suferinței și pentru visul lor de dreptate și fraternitate au sacrificat tot ce au avut mai nobil, mai înalt și mai frumos.

Vieța lor e un lung drum al calvarului social, trebuind să străbată printre cele mai puternice forțe ale întinerului, fiind venic învinși și în-generunchiați, fără însă ca opera lor de luminare și adevăr să fie întunecată.

Cipriani este luptătorul neobosit pentru dreptate și libertate, alergând în orice parte a lumii unde dreptul era înfrânt în numele pumnului brutal; astfel în 1863 și 1897 luptă pe câmpurile Tesiiei pentru libertate Greciei, în 1870 apără libertatea Franței contra atacului brutal al Germaniei, în 1900 gata a alerga în ajutorul viteazului Transvaal, e oprit numai de boală.

Luptă de asemenea cu același îndărijire pentru libertatea și unitatea patriei sale, fiind unul dintre cei mai apropiați locotenenți ai marelui Garibaldi.

Luptând pentru libertatea națională a popoarelor, el îmbrățișează idealul fraternității generale a tuturor și devine unul din cei mai entuziaști luptători ai socialismului și democrației internaționale. Aceasta a fost începutul martiriului său care — a dus trei condamnări la moarte și nenunțări ani de închisoare.

Chinurile suferite în celula închisorii dela Porto-Longone se pot compara cu chinurile primilor creștini. Trebuia să stea drept în celula mică, toată ziua fără să se poată nici așeza, nici culca. Seara era transportat într-o altă celulă, unde drept tot avea două scaune. Nu putea nici ceti, nici scrie, nici primi vizite sau vești. Figură omenescă nu mai vedea, glas de om nu auzea. Măncarea — o pâine neagră — i se aducea fără să poată vedea pe cel ce i-o aducea. Gardienii, când rareori treceau prin fața celulei, stăteau cuțți. Zile, luni, ani se surgeau în această «făcere mormântală», în această întunecime a minții.

În memoriile, pe care le-a publicat Cipriani arată că în afară de îngrozitoarele dureți fizice, era într-o continuă neliniște în timpul cât a stat în mormântul dela Porto-Longone de patrie și de amănitare. E urâte monarhia italiană și Casa de Savoia. El a

ceastă imobilitate intelectuală îl îndreapă spre nebunie.

Majoritatea deținuților dela Porto-Longone înnebunesc. — Ministrul Italian care a abolit pedeapsa cu moartea în Italia, vorbind de închisorile celulare, a avut oimismul să declare o dată: «am deștinat pe eapșa cu moarte, dar an găsit pe eapșa magrea, care va dozi pe cea dintâi».

Pentru a nu deveni neban Cipriani s'a luptat ca un Heroul cu forțele nebuniei și morții A început să compule și să recte romane și poezii. Numai această «ginnastica intelectuală» l-a scăpat de moarte și nebunie. Astfel el a pierdut noțiunea timpului și amestiat după 9 ani, n'a putut să-și dea seama că tre-ceu numai atât. I se părea că de un veac e în mormânt.

Acum, ales deputat al Milanului — a declarat unul ziarist, că nu se va întoarce în vechea lui patrie. Pe lângă că este scos în afară de legie i taine, — el, luptătorul pentru libertatea patriei sale, — neputându se bucura de drepturile politice, chiar dacă i s'ar acorda acum aceste drepturi, el tot n'ar apare în parlamentul din Roma, pentru că nu voește să jure, ca deputat — supunere monarhiei italiene. — Monarhia, pentru că luptase pentru drepturile imensei obște a poporului, l-a aruncat în mormântul dela Porto-Longone, l'a scos în afară de lege, de patrie și de amănitare. E urâte monarhia italiană și Casa de Savoia. El a

decatat că nu se va întoarce în patrie. Decat atunci când poporul va învinge monarhia și va stabili republica. Fără «btrân» nu speră să vadă realizarea «cestui vis al său și rămâne în Franța, cont'nând să trăiască din mod stul salar de redactor al ziarului «L'humanité».

Caterina Berockovsky, deși a activat numai în Rusia, are o același viețu de martir.

Ea face parte din acea generație de eroi ai Rusiei celei nouă, care în 1874 — după ce împăratul Alexandru li înecă grăznică represiune contra forțelor revoluționare și ucid pe cei mai aleși gânditori — se cobor în popor spre a-l lumina. Caterina Berockovsky, cu toți camarazii săi, parasi viața de oraș cu plăcerile și trândăvia ei, pentru ca să trăiască viețu modestă și dureroasă de lucrător sau de țaran. — Îmbrăcarea biuza aibastră și învadară uzinoie și satele. Deveniră apostolii religiei de liberare a imensului popor rus și pentru aceasta îndurară toate umilițiile și suferințele, iar când a început noua regresivă țaristă, unii au fost trimși pe viață în Bestiile Rusiei — din cari nimeni nu mai ese viu — și alții la streang sau ghețurile de moarte ale Siberiei.

Pământul imens și înghețat al Rusiei, care de veacuri suferă cea mai îngrozitoare dintr-o tirănie, părea reînviat de o nouă religie mai bună, mai

omenească. Toate sufletele poporului erau cucerite în «mare» operă de renovare a patriei și a genului omenesc.

Devoamentul abnegația și înaltul altruism al modelelor eroi, cari împreună cu Caterina Berockovsky încercau luminarea poporului, va fi veșnică îmbărbătare pentru entuziaștii luptători pentru bine și dreptate.

După o activitate în popor de câțiva ani a fost arestat și trimisă în Siberia, unde s'at 22 de ani. Reîntoar și reluând activitatea sa, a fost din nou arestată și exilată în ghețurile de dincolo de Urali. O ultimă încercare de evadare i-a eșuat.

Spre această sfântă și mare martiră a înțării Rusiei se îndreaptă acum toate conștiințele democratice ale lumii întregi.

Când dezinteresarea și altruismul pe a fi dispert cu totul în lumea stăpânitorilor lumii de azi, — e reconfortant pentru orice suflet curat și cinstit să se închine în fața oenilor umili și modești, a căror întregă viață de suferință și-au sacrificat o pentru un mare ideal de fericire socială.

Gustave Geofroy spune, că asemenea oameni sunt mai mari decât martirii și decât sfinții, cari nu acceptau suferința și moartea decât pentru o viață viitoare în paradis.

Asemenea oameni, cari se jertesc pentru idealul lor cu un entuziasm neban, suut dintre cei mai buni fi ai omenirii. al. ni. o.

Tisza și Românii.

În prezința întrunirii comitetului nostru național la Budapesta, un sas ardelean, unul din aceia cari nu sunt mulțumiți cu direcția politicii săsești actuale, publică un articol în ziarul »Budapester Tagblatt« nr de Marți, 17 Febr. cu titlul de mai sus. Compatriotul nostru sas, îngrijat de eventuala încheiere a pactului, face un apel la conducătorii poporului român întruniri la Budapesta să fie cu mare precauție la încheierea pactului și să nu se lase cumva amăgiți de Tisza, care în lucruri de aceste are o anumită rutină.

Prin rezoluțiunea, ce a luat-o comitetul național român chestia este terminată și dorința compatriotului nostru s'a realizat. Dacă totuși revenim asupra articolului, cauza este, că avem datorința a reflecta la unele chestiuni amintite în el.

Mai întâiu nu putem ști, dacă tendința articolului este sinceră sau nu e sinceră. Bănuiala pentru cazul din urmă ne-o deșteaptă felul, cum e scris articolul. Nu prea e obținut la politică și scriitorii sași să recunoască adevărul despre noi, și încă să ne încarce cu laude deosebite. În articolul compatriotului nostru găsim asemenea laude, cari ne par suspecte. El ne spune, că politicii români conducători și-au câștigat multă stimă la Sași prin atitudinea lor energică de până acum, dar n'ar fi vrednici de această considerație, dacă ar cădea în un alt extrem, lăsându-se amăgiți de Tisza.

Mai spune apoi, că fiind Românii trei milicane, conducătorii lor pot arunca în cumpănă o forță populară considerabilă, pe cari Sași nu o au. În fine ne asigură, că ei însoțesc tratativele dintre Tisza și Români cu cea mai mare simpatie.

După cele ce s'au petrecut în cursul tratativelor, se pare că starea lucrurilor, în ce privește pe Sași, nu e tocmai așa, cum o prezintă compatriotul nostru sas.

Tisza a invitat comitetul național român să disolve partidul și Românii să-și facă intrarea în partidele ungeresti. A adus ca exemplu în privința aceasta chiar pe Sași. S'a răspândit apoi știrile, că Românii ar fi aplicați a urma indemnul lui Tisza și a intra în partidul muncii. Românii au răsunat aceste poveste fără bază, dar în cercurile oficiale săsești ea a produs îngrijiri serioase. Să temeau Sașii, vezi Doamne, de un fel de concurență din partea Românilor în sinul partidului muncii. Să temeau că-și vor pierde unele favoruri și privilegiile din pricina Românilor și nu vor mai putea să se însinue la stăpânitori, ca singurul și cel mai patriotic popor al patriei, care aparține partidului dela guvern.

Oare nu aceste temeri au dat condeiul în mâna compatriotului nostru sas? El ne trage laude, se provoacă la »demnitatea« noastră ca popor, ne face atenție la responsabilitate, căci — zice el — dela pact atârână foarte multe chestii și el »va avea o mare influință asupra formațiunii viitoare a monarhiei noastre« — ca în urmă să vie cu sfatul,

să fim foarte precauți la încheierea pactului, căci aderenții unui curent mai național dintre Sași ar regreta mult, dacă Românii ar apuca calea politicii actuale săsești, atât de mult combătută de presa română.

Dar compatriotul nostru mai e îngrijit și în altă direcție. Dacă totuși Românii cred, că a sosit momentul să-și câștige drepturile, ce le-au cumpetat ca cetățeni de stat ungar, sperăm — zice el — că aceasta nu se va face pe socoteala celorlalte naționalități, cari au avut până acum aceeași soartă cu ei. Se provoacă la o anumită solidaritate a tuturor naționalităților, cari n'ar trebui total ignorate de către Români și în urmă își exprimă din nou dorința, ca înțelegerea să nu se facă pe socoteala tovarășilor de aceeași soartă.

Ne mirăm, cum de compatriotul nostru, ca sas, să provoacă la solidaritatea naționalităților. Cine a stăruit și lucrat mai mult și neclintit pentru alianța naționalităților? Cine a pus la cale primul congres naționalist și lucrează și azi pentru întrunirea din nou al unui astfel de congres? Cine altul, decât Românii, partidul național român și comitetul din fruntea lui. Pe când în același timp politica oficială săsească învoată lin și cu siguranță în apele guvernului.

Și pentru ce atâta temere, că pactul se va face în detrimentul celorlalte naționalități?

Poporul român în străduințele sale n'a luptat nică când cu scopul de a scurta drepturile altor popoare, ci de a elua egalitatea pentru toate popoarele. A luptat pentru a-și asigura existența sa și libera dezvoltare națională. Același lucru s'a petrecut și acum, când conducătorii au stat de vorbă cu Tisza. Și au respins pactul, nu la sfaturile dubii, cum sunt și cele ale compatriotului sas, ci la un respins pentru că promisiunile lui Tisza nu corespundeau exigențelor poporului român, l-au respins din iubire adevărată de neam și în urma aprecierii corecte a situațiunii politice.

O nouă conferință a primilor miniștri balcanici. Noul Wiener Tagblatt află din Cetinge că în cercurile bine informate de aici se confirmă știrea presei rusești despre o nouă conferință a primilor miniștri balcanici la Belgrad sau Atena, cu participarea Munteneșului. Din deseori înțevinderi ale primilor miniștri balcanici însă, se deduce că lucrurile n'au luat întorsătura dorită de furtivorii păcii din București, iar actuala situație impune și măsuri defensive.

Procesul Rutenilor. În desbaterea procesului din Sighet s'a petrecut ieri un moment surprinzător. La începutul ședinței tribunalului procurorul a anunțat, că liberează de sub acuză 31. de acuzați, fiindcă în cursul procedurii nu s'au ivit dovezi pentru vinovăția lor. Între cei liberați este și fratele lui Kabalyuk, Ivan, apoi sunt 10 inși din Iza și din alte trei comune. Au mai rămas acuzați 52. de inși Oare sunt și aceștia vinovați?

După scena aceasta mișcătoare s'a început cetirea diferitelor acte, referitoare la proces. Cetirea continuă și azi.

Atragem atenția cetitorilor noștri asupra articolului cu titlul »Procesul din Sighetul Maramureșului« publicat în nrul de azi. E scris de un bărbat competent și aruncă o vîle lumină asupra originii și motivelor mișcării rutene și a procesului.

Zestrea A. S. R. Princesei Elisabeta.

Când se va face nunta. — Cine vor fi nașii.

București 18 Febr.

De când logodna A. S. R. Princesei Elisabeta cu moștenitorul Greciei s'a svonit în public ca o hotărâre definitivă, mulți se intereseau despre dota pe care Princesa română o va aduce viitorului ei soț.

Despre suma care ar constitui această dotă, s'au șoptit în public, țifre diferite. Chiar prin ziare s'a publicat mai deunăzi că actualul guvern ar prepara un proiect de lege pentru acordarea unei sume de 300 mil lei, ca apangiu anual, care să constituie dota princesei noastre.

Știrea astfel cum a fost publicată e greșită.

Nu este vorba, — după câte suntem informați — să se acorde princesei Elisabeta, un apanagiu anual de 300 mil lei, ci pur și simplu suma de 300 mil lei pe care țara ar oferi-o ca un dar primei princesese române la căsătoria ei.

Zestrea adevărată a A. S. R. va fi completată de către M. S. Regele, care ține să dozeze pe cea mai mare fiică a Augustului său nepot, din averea lui proprie.

De altfel suma de 300 mil lei, pe care guvernul, după cât se afirmă, ar vrea să o dea drept zestre, odată pentru totdeauna, Princesei Elisabeta, nu e atât de importantă în cât să poată ridica protestarea cuiva.

Grecia a șoptit că zestre fiicei regelui George, care s'a căsătorit cu marele duce Constantinovic, suma de 500 mil lei, și Grecia pe același vreme — mai ales — era foarte săracă. Cu toate acestea nici o protestare nu e'a auzit.

În legătură cu logodna Princesei Elisabeta, mai putem da și următoarele amănunte, pe cari le posedăm de la o persoană care e în măsură să le cunoască.

Logodna care nu s'a făcut cu ocazia vizitei moștenitorului Greciei, din cauza doliului în care se mai află încă familia regală a Greciei, prin asasinarea regelui George — s'a hotărât totuși definitiv.

Ea va avea loc, la București, în luna lui Aprilie — se spune că în ziua de Sf. Gheorghe — când familia regală a Greciei va face o vizită înocognito, curților noastre regală și princiară.

Cu același ocazie logodna se va anunța în mod oficial.

Nunta va urma după o lună — și iarăși se spune că în ziua de Sf. Constantin.

Nunta se va face la Atena și Grecii vor să prepare serbări extraordinare.

Suveranii noștri și întreaga familie princiară vor participa la nunta. Naș va fi — după câte se afirmă — împăratul Wilhelm al Germaniei, care va cununa în persoană împreună cu M. S. Regina Elisabeta, pe tinerii căsătoriiți.

Regele Greciei va dăruii princesei Elisabeta, frumosul său castel din Tatoi și va da principelui moștenitor titlul de duce de Sparta.

În vederea acestui fericit eveniment în Grecia au început să formeze comitete, din inițiativă publică, cari să acorde tinerii perechi diferite semne de amintire și devotament, conform cu obiceiurile locale.

Minerva

Convenirea socială

a »Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor meseriași români din Brașov.

Pentru a cimenta mai mult legăturile dintre meseriașii noștri pe deoarte, și pe de alta între meseriași și publicul mare românesc, amintita Asociațiune a aranjat și în anul acesta o convenire socială, în sala Redoutei orașenești.

Comitetul Asociațiunii a decis din bună vreme înțerea convenirei, invitând pe unii membrii ai Asociațiunii, în deosebi meseriași a-și da concursul fie ca coriști fie ca diletanți pentru reprezentarea piesei teatrale, — la convenirea fixată. La apelul Comitetului au și răspuns, cu multă dragoste, toți cei chemați, cercetând cu multă regularitate repetițiile de cor și de teatru, așa că și anul acesta prestațiunile au fost foarte satisfăcătoare, considerând mai ales faptul, că cei angajați la această producțiune fiind în mare parte meseriași erau siliți, ca după munca oboatoare din atelier, să deunăzi sortul de muncă și să ia parte la repetițiile de cor și teatru până seara târziu.

După nu chiar multe repetiții, și-nite însă cu răvna și dorul de muncă ce caracterizează mai ales pe unii din meseriașii noștri, a sosit și ziua de reprezentare, ziua convenirei. O mică agitație stăpânea sufletele debutanților, știind că la convenire pe lângă oamenii din popor și meseriași iau parte și intelectuali, cari nu se mulțumesc cu orice debut.

Joi seara, în ziua Sfinților Vasile, Grigorie și Ioan, la orele 8 și un sfert, sala era ticsită de lume, fiind de față a aproape toți cei invitați cari au avut plăcerea a asculta cântările frumoase »Hora« de G. Dima, »Dorul Ardeleanului« de A. Popovici, »Pribeagul« de T. Popovici și »Marșul lui Tudor, executate cu precizie, cuvenit acestor frumoase piese muzicale curat românești de corul compus în mare parte de meseriași bătrâni și tineri și câți-va nemese-riși însă cu dragoste față de industria și meseria românească, precum I. Pricu profesor, N. Furnică diacon, C. Mușlea diacon, V. Govna funcționar, I. Bratu cancelist, N. Bădișoi cancelist.

Numai laudă li se poate aduce d-lui R. Ardelean, pentru executarea precisă a cântărilor, iar d-sa poate fi mândru de coriștii pe cari l-a condus, și cari totdeauna numai laudă li pot câștiga.

Între coruri, s'au declamat frumos și corect doi ucenici P. Gămulea și A. Stoica poeziile »Eroul de Konigrätz« de Șt. O. Iosif și »Calul Tiganului« de A. Pan, ambii instruiți de catichetului societății N. Furnică, care n'a pregetat a instrui și pe »Trei doctori«, în care au jucat cu mult succes d-soarele: M. și E. Aldea și Marina Bumba, precum și d-nii C. Voicu, N. Arsu, I. Bratu, cu concursul d-lui redactor intern al »Gazetei Transilvaniei« d-nul I. Brotea.

Un merit de nețăgădit pentru succesul destul de satisfăcător al corurilor, îl are în tot cazul președintele P. Pop și v.-președ. Ilie Savu, cari nu au lipsit aproape dela nici o repetiție, dând în continu sfaturi și făcând observările de lipsă.

După reprezentare a urmat dans plin de animație până în zori, agitați fiind tinerii și bătrânii la joc, de acordurile frumoase ale muzicii românești executate de tariful bine cunoscut al apreciatului nostru muzicant român George Dicu.

Rap.

ȘTIRI.

— 6 Februarie 1914.

Știri din România. D-nul profesor Landol, care acum s'a luni a îngrijit de ochi pe M. S. Regina Elisabeta, a sosit alături în București, ca un ajutor-chirurg, spre a termina tratamentul necesar pentru starea ochilor Soveranei. — M. S. regina va va primi audiență tot cursul săptămânii.

D-l Ioan Procopiu, președintele »Sindicatului zărilor« a fost numit membru în comitetul de administrație al Teatrului Național din București, reprezentând ministerul de instrucțiune publică.

La Institutul S.-E. European și-a început ieri d-l prof. Murgoci cursul său de »Geografia Peninsulei Balcanice«, iar d-l Răducanu despre »Viața economică a Peninsulei Balcanice«. Aceste cursuri se vor continua în fie-care Miercuri.

Vineri 21 Febr. v. va avea loc la Ateneu, concertul baritonului D. Popovici, directorul Conservatorului de muzică și declamație din București, cu concursul d-rei Lilly Popovici și al pianistului Alfred Glat-tauer. D-nul Popovici va cânta din Schuman, Schubert, Caudella și bucăți din Vasul fantomă, Tannhauser, Lohengrin și Walkuere.

Mare concert în Deva. Ni se scrie: Sămbătă în 21 Februarie c. n. va avea loc o mare manifestație culturală în Deva. În aceea zi aranjază »Reuniunea română de cântări din Orăștie« și dirigentul acesteia, tenorul Ionel Rădulescu, un concert. Prestigiuul reuniunii de cântări din Orăștie e bine cunoscut publicului mare românesc și dela frumoasele serbări în toamnă, ale Asociațiunii. Prestațiunile tenorului Ionel Rădulescu de asemenea sunt bine cunoscute din turmele ce dănsul le-a aranjat prin Ardeal. Recomandăm tuturor Românilor din apropiere să ia parte la această mare manifestație culturală românească. Jurul Devei rar are ocazie să guste cântecul românesc în chipul ce i se va preda prin piese de coruri, cvartete, duete și soluri de toată arta și plăcerea. Va avea apoi ocazie să vadă și o piesă teatrală de sentiment, predată de unii membrii a-eși și reuniunii de cântări. Lumea streină d n localitate se interesează mult de concertul anunțat, cu atât mai mult se așteaptă întaresul și concursul românilor din jur. Un punct din program și la dans va cânta muzica militară din Orăștie. — Coresep.

M. S. Regele Carol al României a acordat crucea »Măritul Sanitar« ci. I de aur: M. S. Reginei Sofia a Greciei; A. S. R. Princesei Elena a Greciei (fiica M. S. Regelui); A. S. R. Princesei Maria a Greciei, (născută Bonaparte, soția A. S. R. principelui Gheorghe); A. S. R. princesei Elena a Greciei (născută marea ducesă a Rusiei, soției A. S. R. Principelui Nicolae); A. S. Regele princesei Alice a Greciei, (născută princesa de Battenberg, soția A. S. R. principelui Andrei).

A 80-a aniversare a lui Haeckel. Celebrul naturalist și zoolog german Ernst Haeckel, profesor la universitatea din Iena, și-a serbat în săptămâna aceasta a 80-a aniversare a nașterii. Renumitul savant, cunoscut de toată lumea, s'a născut la Potsdam și și-a luat doctoratul în 1857 la universitatea din Berlin, cu o lucrare privitoare la istologie. Mai târziu a practicat mult timp medicina în capitala Germaniei. Scrierile lui au fost traduse în toate limbile culte, câteva și în românește.

Emblema viitorului principat al Albaniei — precum e informat corespondentul din Viena al ziarului »Le Temps« — va fi: o avelia neagră cu două ca-

Când se tratează împăcarea...

— Insemnări din culoarele »parlamentului valah.« —

Budapesta 18 Febr. n. 1914

Ședința primă.

Ziarele maghiare din Bpesta poate într'un moment de rezignație ori halucinație au botezat comitetul nostru național »parlamentul valah« al românilor din Ungaria. Fără să-și dea seamă, de astădată ei s'au apropiat de adevăr măcar în unele privințe, trăgând concluzia »rească« din situația stranie a vieții politice și parlamentare. Într'o situație politică a națoașii înreg comitetul național ar ocupa doar locul său firesc în parlamentul ungar, dar până-ce aurul orbilor și sângele scump românesc, mil și mil de bacuete și torturări necrezute sunt pr-ful man datelor românești, ședințele comitetului își au însemnătatea ce se da unui puternic sf t național. Și mai ales când se tratează împăcarea... când este vorba de încetarea luptei seculare puitate cu atâtea eroizm și demnitate pentru libertatea noastră națională

Dar iată, că șosea »pacifiat« rii... Di Maniu »neintrecutul luptător și iubitorul de pace« — cum l'au numit

Arădanii — șosește mai timpuriu și zimbetul caracteristic, prin care te câștigă la întâia întâlnire, spore pe buzele lui de »Gură de aur« al românilor.

— Vă salut Dlor!

Dar noi:

— Aici, tot aici ne întâlnim die advocat; nu se mută comitetul într'un palat mai de dai Doamne, colea lângă Dunăre?

— Cu vremea, cu vremea — ne răspunde zimbând unul dintre cei trei »pacificatori«

— Înțelegi sub cuvântul »vremea« două trei luni, doi-trei ani, ori zeci de ani?

— Vă pot comunica un răspuns categoric.

— ?!

— Atunci, când ne vor trimite alegătorii

— Și când vă pot trimite alegătorii?

Iată povestea cu cocoșul roșu. Dar n'am putut continua interviul. Șosec tot mai mulți »ghesefari« și boieri români, cari habar n'au de interesele poporului și pentru un os de res vând pielea țărării noastre. Cam așa tunau ziar-le maghiare până s'a vorbit și s'a luat de sigură încheierea pactului.

Servitorii partidului muncii aduc în corfe mari »oasele« guvernului și le așează în sala de pertractare.

Branște șosește cu acte importante subsoară și viitorul profesor universitar al literaturii române la Universitatea din Cluj« nu tradează nici prin cel mai mic semn »domnia« cea mare ce li așteaptă, după ce va pune încălțura pe actual istoric al păcii.

Nu! Liniștită vă iubii succesori ai lui Iuda! Branște tot »trădător de patrie« a rămas!

Ceata hărbaților de încredere așezându-se la mesele de cafeenea din culoarele parlamentului valah, se întinde o discuție aprinsă, va să zică »împart oficiile și mandatele oferite de Tisza« E vorba chiar de mandatul dela Siria. Părerile generale e, ca partidul național să fixeze candidatura lui Burdia, ceilalți erau de părere, că Burdia ar fi bun șpan la Caransebeș, dar fiindcă acolo nu e tocmai bine văzut de moderați și de societatea maghiară, fiindcă trebuie să se țină cont și de ureși care conciliantă, considerând apoi calitățile distinse ale d-lui Szilard trebuie proclamat și ales de deputat național în cel mai sigur cerc al Șriei fiind mare pagubă absența »ilustrității Sale« în parlament. Ce e drept d-l Damian încercase să convingă pe cel-

lalți, că cercul d-sale e mai sigur dintr-te toate cercurile românești, dar n-a fost ascultat.

Apoi apare și »șpanul Hunedoarei« d-l Bontescu și încearcă să liniștească spiritele nu cumva să proclame comitetul independența Ardealului. Nu vă fie teamă! A rămas tot el, vecinic simpaticul luptător, a cărui vorbiri sunt ascultate cu atata drag și impresionează adânc poporul.

Autorul »Notarului«, poetul Octavian Goga, povestește visul frumos al d-sale, care nu e încă împlinit și poate... el dar nu vreau să ajung încă în temnița Segheddinului. Așa e de frumoasă viața. Încât ț-i-e teamă de viața, care va urma după ea. Să continuăm decl.

Tot fețe cunoscute apar pe orizont. Oameni pe cari li întâlnisem la adunări populare, serbări românești, adunările »Astreii«. Urmează apoi așa un fel de seară de cunoștință, se salută prietini, se împacă radicalii cu moderații și toți se ferec de zărligții, cari șosec și ei din toate părțile.

Apoi sună clopotul și se ridică reprezentanții »ntregului popor românesc din Transilvania și Ungaria, trec în sala vecină, să hotărască soarta unui neam...

Z.

lete, purtând fulgere în ghiare, o stea albă între cele două capete, iar pe piept scutul familiei prințului de Wied: un pân cu coada în evantai.

Din Bulgaria. În Vratza, unde cu ocazia alegerilor precedente fusese ales ca deputat Danew, a avut loc alaltăeri o întrunire electorală, la care a vorbit Ghenadijeff, spunând că în arhiva statului există documente, cari dovedesc, că până la 22 Iunie România a propus Bulgariei o rezolvire pacifică a diferendului, care însă a rămas zadarnică din cauza încopășării lui Daneff.

—Din cei 25 președinți ai Curților de apel din Bulgaria au fost trași la sorți 14 președinți, cari împreună cu 11 membri ai Curții de sesație, vor judeca pe membrii fostului guvern bulgar, acuzați că au comis nereguli în cursul dezbaterilor vor fi ascultați 600 martori.

Soarta expediției Cromer. După cum se anunță din New-York, căpitanul Beslay, care împreună cu trei însoțitori s-a întors zilele acestea din Peru, a adus vestea că a găsit scheletul savantului american Cromer și a o membrilor expediției lui. Expedițiunea Cromer dispăruse, fără să se știe ceva despre soarta ei, încă cu doi ani mai înainte. Că în ce fel au fost găsite aceste rămășițe ale expediției exploratorului englez, nu se poate ști. Căci despre aceasta nu amintește nimic știrea din New-York.

Devotamentul Japonezilor În timpul recentei și teribilei erupțiuni a vulcanului Sacurajima, un vapor sosește să dea ajutor locuitorilor dintr-un sat de pe țăr. Cum auziră fluierul vaporului salvator, locuitorii săriră în luntră și porniră în larg spre vasul care le aducea mântuirea. Se urcară pe bord și se văzură scăpați de primejdie. Mulțumind marinarilor, le spusese însă, în același timp, că învățătorul satului n-a vrut să vie cu ei și a rămas la școală. Mai mulți marinari se coborâră pe uscat și, riscându-și viața, se duseră să caute pe învățător. Il găsiră, dar numai cu forța îl putură smulge de acolo și scăpa de la o moarte sigură. Învățătorul nu voia să părăsească școala pentru că pe păreții ei era atârnat, înrehărți și diferite tablouri didactice, și portretul împăratului. Păzitor al imaginii oficiale, se considera ca un preot căruia i se încredinșase spre păstrare un deposit sacru și prefera să moară decât să-și părăsească postul. Și se supuse voinței marinarilor salvatori numai atunci când odată cu el, luară din perete și effigia imperială.

Chinezi—negri. O știre din New-York anunță, că în Ellis Island au fost deținuți 20 de Chinezi, cari, — ca să se poată fugi în America contra dispozițiilor legii de imigrare, care nu le permite chinezilor imigrarea, — și-au văpșit fețele cu culoare neagră. În speranță că vor fi crezuți drept Negri. Nu le-a succed însă apucătura, căci gâbenul, culoarea rasei lor, a fost observată cu toată vâpșea neagră și pe lângă aceea au fost recunoscuți și după formațiunea ochilor. Se crede, că ei vor fi retrimiși în China.

O înfiorătoare răzburare de gelozie se anunță din Roma. Sângeroasa dramă s-a petrecut la Tripolis, în următoarele împrejurări: Comerciantul Berri Kahn, aflând că soția sa întreține relații de dragoste cu un amic al său, a căutat să se răzburne. În acest scop a dat un banchet la care a invitat pe toate rudele soției, în număr de nouă. Berri Kahn a pus narcotice în mâncare și peste puțin timp toți invitații au adormit. Comerciantul a luat atunci un cuiș și a omrât pe toate rudele soției și pe proprii săi copii. După aceasta a legat pe soția adulteră de un scaun, apoi s'a dus la locuința amantului și omorându-l, i-a tăiat capul și l-a dus acasă pentru a-l arăta soției necredincioase. Sângerosul soț nu s'a mulțumit numai cu atât, a căutat să pună capăt și vieții soției sale. Cu un cuiș i-a tăiat mâinile, picioarele, nasul și urechile. Noția murit în chinurile cele mai îngrozitoare. Soțul înșelat răzburându-se astfel, s'a spânzurat.

Știri mărunte. Epidemiile au luat proporții atât de mari în garnizoanele din sudul Franței, încât se șvonește că din cauza acestei armate franceză nu va ținea în anul acesta manevre.

—Principele de Wied — după cum se anunță din Berlin — va vizita pe regele George al Angliei, iar de acolo va trece la Paris, unde va avea întrevederi cu Poincaré și cu membrii guvernului.

— În New-York a nins atât de mult încât 70.000 de muncitori sunt ocupați cu curățirea zăpezii. Multe persoane au murit de frig. Circulația atât a trenurilor cât și a vapoarelor a devenit foarte anevoioasă. Se spune, că vasul francez »Roma« având peste 200 de pasageri pe bord, a naufragiat și au fost trimise mai multe vapoare în ajutor.

— Se anunță din Petersburg, că starea scriitorului Gorkij e desperată. Gorkij și editorul Syticl din Moscova au încheiat un contract, în sensul că-tuia, pentru suma de 200 mii ruble, scriitorul Gorkij dă editorului amintit dreptul de editare al tuturor operilor sale.

Avizi în tipografia noastră află aplicare momentană un culegător-mașinist, un culegător și 2—3 ucenici. Informațiuni la administrația ziarului.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Concertul reuniunii rom. de cântări, dat ieri seara în sala Redutei, a avut o frumoasă reușită. Un public numeros și ales a aplaudat cu căldură prestațiunile excelente ale soliștilor făcând ovațiuni d-lor Cosma și Herau, d-lui Folescu, maestrului Dima și co-

Ședințele comitetului național.

— Raport special. —

Budapesta, 18 Febr.

Ca întregire a raportului meu telefonic de azi, vă mai comunic prin poștă următoarele amănunte despre ședințele comitetului național:

Eri, Marți, s'au ținut ședințe înainte de amiază și după amiază. Ședința de dimineață a fost deschisă la oarele 10 de președintele Gheorghe Pop de Băsești printr'un discurs avântat, în care a insistat asupra importanței obiectelor dela ordinea zilei, în vederea căroră a ținut să invite la aceste ședințe memorabile nu numai pe membrii comitetului național ci și pe mai mulți bărbați de încredere al partidului. Constată cu bucurie prezența numărului mare al celor, cari au răspuns apelului său, și salută și, apelând la demnitatea și solidaritatea națională a celor prezenți care e singură în stare să rodească hotărâri salutare pentru neamul românesc, declară ședința de deschisă.

După stabilirea listei celor prezenți în număr de aproape 80 fruntași se intră în ordinea de zi.

D-l Dr. Valeriu Brănișce, unul dintre cei trei delegați ai comitetului național, luând cuvântul, a făcut cunoscut comitetului întreg materialul tratativelor cu contele Tisza. D-l Brănișce a vorbit timp de aproape trei ore făcând istoricul tratativelor. A arătat, cum s'au urmat convorbiri cu contele Tisza și mai înainte, a relatat asupra tratativelor din ultimul timp. D-l Brănișce a citit și procesele verbale ce s'au încheiat în cursul tratativelor. A comunicat apoi hotărârile luate de comitet în ultima ședință și a expus și discuțiunile ce le-a avut delegația de trei cu contele Tisza, după ședința comitetului.

D-l Brănișce s'a mărginit, a face o exounere cronologică și obiectivă a tratativelor fără a face propuneri și critici și pentru faptul, ca acei membri ai partidului cari nu le cunosteau de mai înainte, să ia notă de întreg materialul.

După expozeul d-lui Dr. V Brănișce, care a fost urmărit cu o deosebită atențiune, ședința s'a întrerupt la oarele 2 p. m.

La oarele 4 d. a. ședința s'a redeschis. D-l Dr. Iuliu Maniu a făcut un lung referat politic asupra tratativelor cu contele Tisza, supunând unei critici documentate întreg materialul tratativelor. Terminând d-l Dr. Maniu clasicul său expozeu, care a ținut timp de peste 2 ore încordată atențiunea celor prezenți, adunarea a făcut distincțiunile noastre frunțași ovațiuni îndelungate și călduroase.

A urmat la cuvânt d-l Dr. Vasile Goldiș, care, după câteva cuvinte introductive, în cari s'a provocat la expunerile d-lui Dr. Maniu, cari fac de prisos orice alt comentariu, a prezentat proiectul de rezoluție, prin care propunerile cortelui Tisza au fost respinse.

În mijlocul aplauzelor, cari au însoțit cetirea rezoluțiunii, un document clasic de maturitate politică și de demnitate și conștiință națională, s'a ridicat protopopul Sălăștel, d-l Dr. I. Lupaș, care constată cu satisfacție, că rapoartele de până aci au lămurit chestiunea din toate punctele de vedere, în consecință nu mai e nevoie să se ceară noi lămuriri. Având apoi în vedere că proiectul de rezoluție elaborat de cătră

lului. Un raport mai amănunțit vom publica în nrul de mâine.

Cununile. D-soara Ana Bărsan-Pipu și d-l Gheorghe Vlădărean din Stupini își serbează cununia Duminică în 22 Febr. st. n. 1914.

Sinucidere. Cunoscutul avocat brașovean Adolf Mandl și-a pus alaltăeri capăt vieții, trăgându-si un glonte în cap. Actul sinuciderii l-a săvârșit într-o trăsură, pe o stradă a Peștei. Se crede că motivul care-l determinase la acest act ar fi o boală de nervi incurabilă, de care suferea de mai multă vreme. Regretatul avocat s'a bucurat de multe simpatii și de un bun nume în societatea Brașovului.

Repetiția de mâine, Vineri, a reuniunii de cântări nu se ține. Avis membrilor reuniunii!

comitetul de zece corăspunde întru toate situațiile politice cum și păreri Românilor asupra tratativelor cu Tisza și a rezultatului acestora, propune ca proiectul de rezoluție să fie aprobat cu unanimitate și fără nici o schimbare, ceace s'a și întâmplat.

Timpul fiind însă înalțat hotărârea s'a amânat pe ședința de astăzi, care s'a ținut la oarele 10, în care rezoluțiunea a fost apoi votată cu unanimitate dresându-se și procesul verbal convenit. S'a decis apoi, ca comitetul de 3 să prezente imediat rezoluțiunea comitetului contelui Tisza, ceace ce s'a și făcut între oarele 11 și 12 a. m.

— Prin telefon. —

Budapesta 19 Febr. n.

Rezoluțiunea comitetului național prezentată contelui Tisza de comisiunea de trei a făcut asupra acestuia o impresiune dezolantă. Șeful de guvern nici decât nu vrea să înțeleagă că comitetul național nu și-a împlinit decât o datoriță și că nu putea să tradoze cauza românească, pe care Tisza cânta s'o rezolveze prin vorbe goale.

Se spune că contele Tisza ar fi făcut și câteva advertisemente caracteristice promițând ascuțirea sistemului bine cunoscut și pararea luptei ce se va inaugura de comitet cu mijloacele proprii »mâinei tari«.

(Rezoluțiunea nefiind încă complet stilizată numai pentru mâine vi-o pot trimite)

ULTIME ȘTIRI

Roma 19 Febr. Ministrul de externe San Giuliano sosește în 14 Ariele la Abazia, unde se va întâlni cu contele B rehtold.

Atena, 19 Febr. După știri din loc competent diadochul va pleca în luna Martie la București pentru a se logodi cu principesa Elisabeta. Diadochul va fi probabil însoțit de regele Constantin.

Lndra, 19 Februarie. Prințul Wilhelm de Wied a sosit ieri aici. La gară a fost primit de reprezentantul regelui Gheorghe și de ambasadorul german. Mâine sau poimâine va avea o convorbire cu Sir Grey, probabil asupra imprumutului. La Paris prințul nu va rămâne decât o singură zi și e probabil să facă o vizită și țarului la Petersburg.

Roma, 19 Feb. În pivnițele Muzeului Național din Napoli s-au găsit două tablouri ale lui Rafael foarte bine păstrate: unul înfățișează pe Sfânta Fecioara, iar celălalt pe Dumnezou Tată.

Budapesta, 19 Febr. c. Cei mai mulți din membrii comitetului național au plecat ieri și azi de aici. Au rămas nu mai deputații ca să ia parte la discuțiunile asupra proiectului de împărțire a circumscripțiilor electorale și la dezbaterile discursului lui Tisza, ce-l va resti asupra tratativelor de pace cu Români.

Budapesta, 19 Febr. Guvernul va restitui vechea ordine electorală

pentru alegerea de patriarh al bisericii sârbești. Sunt trei candidați pentru scaunul de patriarh, episcopii Letici, Gruici și Zubcovi.

Atena, 19 Febr. Împăratul Wilhelm va sosi la primăvară în Corfu și va sta 14 zile în Grecia. Probabil că va vizita și capitala Greciei.

Belgrad, 19 Febr. Îngrozitoarea epidemie, vărsatul negru, amenință să ia proporții uriașe în întreagă Serbia. Călătorii cari trec granița suprași unei severe esaminări.

Belgrad, 19 Febr. Numărul invalizilor pe urma războaielor balcanice este după statistica oficială de 3083, a celor căzuți de 22460. Văduvele și orfanii primesc pensuni anuale până la 520 dinari, cari îngreunează bugetul cu 6 1/2 milioane.

Paris 19 Febr. La întrebarea unui deputat ministrul de războiu a declarat, că în anul trecut au deertat 15.900 soldați, iar 60.000 nu s'au prezentat la recrutare.

Statutele

tovărășii de consum »Cooperativa«, din Șcheii-Brașovului.

§ 13.

Fiecare membru va primi gratis un exemplar din statute și va avea a se conformă strict dispozițiilor cuprinse în ele.

Abaterea dela statute atrage după sine eschiderea din tovrășie

§ 14.

Fiecare membru are dreptul a-și însemnă gravaminele, ce le-ar avea față de oficialii tovrășii în o carte de reclamațiuni, care se va afla în prăvălie și a cere dela consiliul de administrație vindecarea răului.

§ 15.

Fiecare membru participă la câștigul tovrășiei în măsura statorită de conziliul de reviziune și aprobată de adunarea generală.

§ 16.

Fiecare membru e dator a promova interesele tovrășiei, recomandând-o în cercul cunoștințelor sale, eventual câștigându-i membrii noi.

§ 17.

Fiecare membru e dator a plăti regulat taxele săptămânale, eventual a observa termenul de plată stabilit la înscriere.

Dacă cineva nu-și plătește la timp ratele, va fi obligat a plăti 8% interese de întârziere anuale.

Dacă cineva rămâne în restanță cu 3 rate, este provocat prin »Gazeta Transilvâniet« în 3 rânduri să-și plătească restanța și dacă nici după a 3-a provocare nu satisface angajamentului său, după 6 săptămâni dela ultima provocare își pierde orice drept de membru și ratele plătite se vor adauge la »fondul de rezervă«.

§ 18.

Membrii sunt obligați moralicește—întru cât în raionul locuinței lor își are tovrășia prăvălie—a-și procura cele necesare numai dela aceasta.

§ 19.

Membrii sunt datori a plăti regulat conturile, după modalitățile prescrise de consiliul de administrație.

Celor ce vor întârziă cu plățile li s'a vor socoti 8% interese de întârziere și după expirarea unei luni, dela împlinirea termenului de plată, vor fi acțiوناși.

Membrii acțiوناși, pentru pretenziuni restante, se consideră de eschiși din tovrășie și sumele vărsate de ei vor trece la »fondul de rezervă«.

§ 20.

Dreptul de membru încetează: a) prin moarte. b) »leşirea de bunăvoie. c) »eschidere.

Atât primirea, cât și leșirea este a se notifică adunării generale proxime prin conziliul de administrație, care va lua dispozițiunile de lipsă din caz în caz.

§ 21.

Dacă cineva încetează prin moarte de a mai fi membru al tovrășiei și eredele nu ar voi să rămână el în loc, acestuia li compete nu numai valoarea nominală a cvotelor, ci și partea alcvotă din »fondul de rezervă«, fixată în % de conziliul de administrațiune.

§ 22.

Dacă vre-un membru în timp de 3 ani nu ia parte activă la afacerile tovrășiei și nu motivează în mod acceptabil acest fapt, se consideră de repășit și capitalul vărsat trece la »fondul de rezervă« tot astfel și interesele neridi-

cate timp de 3 ani trec în »fondul de rezervă«.

§ 23.

Dacă vreun membru decedat nu are erzi legali și nici nu a lăsat vreo dispozițiune testamentară față de cvotele sale, atunci pretenziunea lui trece la »fondul de rezervă«.

§ 24.

Eschiderea din tovrășie o face la propunerea conziliului de administrație, adunarea generală, cu majoritate de 2/3 din voturi și prin votare secretă. În contra propunerii și deciziunii de eschidere s' poate apela și folosi remedii de drept.

Eschiderea se poate face în următoarele cazuri:

- a) când vre-un membru își pierde dreptul de dispunere asupra averii sale;
- b) când e judecat pentru vre-o crimă;
- c) când, pentru plățirea contului ori altei pretenziuni a tovrășiei, cu toate că a fost admoniat conform §-lui 18, ar așteptă »execuțiune.
- d) când s'ar constata, că un membru, contrar dispozițiilor §-lui 19, în continuu în persoană, ori prin intermediare, cumpără din altă prăvălie și nu dela »Cooperativa«.

Membrului eschis pentru cauzele de sub a) și b) li compete tot aceea din averea tovrășiei, ce compete unui erede, care nu voește să rămână membru al tovrășiei (§ 22); iar celui eschis pentru cauzele de sub c) și d) nu i se restituie nimic din banii vărsați la fondul tovrășiei, ci această sumă se trece la »fondul de rezervă«.

§ 25.

»Fondul de rezervă«, a cărui destinațiune este acoperirea eventualelor pierderi, ce le-ar suferi tovrășia, se formează din taxa de înscriere ce o plătesc membrii conform §-lui 4, și din o parte a veniturii curat al fiecărui an, conform dispozițiilor statutelor.

»Fondul de rezervă« să folosește la afacerile tovrășiei, dar despre el s'a poartă cont separat și din venitele tovrășiei i s'a socotește interese de 6%.

§ 26.

Afacerile tovrășiei să administrează prin:

- a) adunarea generală,
- b) conziliul de administrație,
- c) conziliul de reviziune,
- d) o reprezentanță, al cărui număr li fixează consiliul de administrație după necesități și în proporțiune cu numărul total al membrilor; aceasta trebuie să constea încă din cel puțin 10 membrii.

(Va urma).

POȘTA ADMINISTRATIVĂ

Do n lui Mihail Nemeș, Borș Abonamentul dvoastră este achitat până la 1 Aprilie a. c.

Proprietar

Tip. »Mureșanu«: STANISLAU & CO. S. A. director responsabil

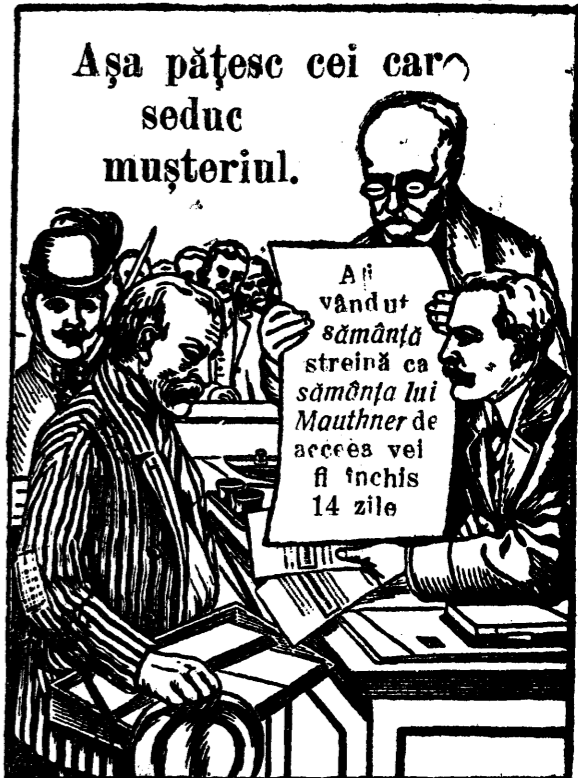
Dr. Stefan Albu

specialist în boale femeiești și mameș, fost prim asistent la clinică de femei și școală de moașe, fost intern al clinicei Bumm din Berlin.

Ordinează a. m. 11—12. d. s. 3—5.

Brașov, Strada Porții Nr. 14.

Telefon 5—95. (6 6)

Vă rugăm să priviți vitrinele la
LANG, ROSENTHAL & PALMHERT

Târgul boilor Nr. 1. BRAȘOV, Strada porții Nr. 4. (56-58)

„FURNICA”,
cassă de economii, societate pe acții în Făgăraș.

Convocare.

Domnii acționari ai casei de economii „FURNICA” societate pe acții, se invită prin aceasta, în virtutea § 16 al statutelor societății la

a XXX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Făgăraș, la 14 Martie st. n. 1914, înainte de amiază la 10 ore, în localul societății

Obiectele :

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului 1913 și raportul comitetului de supraveghere.
2. Distribuția profitului realizat, conform bilanțului.
3. Alegerea, conform §-ului 30 din statute, a 3 membri în consiliul direcțiunii, în locul celor ieșiți, 2 pe durata de 3 ani, 1 pe durata de 2 ani.
4. Modificarea §-ului 4 din statutele societății referitor la urcarea capitalului social dela K 240,000 — la K 500,000.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru direcțiune.

Domnii acționari, cari în sensul §§ 17, 18 și 19 din statutele societății, voiesc a participa la această adunare generală, în persoană sau prin plenipotențiați sunt rugați a-și depune la casa societății, sau la institutul de credit și economii „Albina” din Sibiu, acțiunile de plenipotență cel mult până în 13 Martie st. n. 1914 FĂGĂRAȘ, în 9 Februarie st. n. 1914,

Direcțiunea.

ACTIVA.		Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1913.		PASIVA.	
Casa în număr	21526 20	Capital social 600 acții à K 400	240000 —		
Monede	131079	Fond de rezervă	181779 09		
Efecte publice	87903 —	Fondul de pensie al funcționarilor	81634 69		
Acții dela diverse bănci	59600 —	„ pentru masa stud. rom. din Făgăraș	5231 57		
Cambii de bancă	1613524 60	„ cultural Parteniu Cosma	1102 50		
Credite camb. cu acop. hip. 547080 —	2160604 60	Depuneri spre fructificare	1439408 40		
Imprumuturi pe obligațiuni cu caveau	9822 98	Reescont	670641 —		
Credite de cont-curent	233943 16	Imprumut de lombard	22000 —		
Casele societății din Făgăraș și V. Recea	129335 36	Dividende neridicate	504 —		
Mobilier	6882 44	Depozite de casă	12094 19		
după amortiz. de 10%	688 24	Interese transitoare anticipate	32156 67		
Interese de reescont anticipate	6345 44	Profit curat	36582 87		
Anticipațiuni de salarii, spese proce suale și taxe de intabulare	6549 25				
	2723134 98		2723134 98		

DEBIT.		Contul Profit și Perdere cu 31 Decembrie 1913.		CREDIT.	
Interese: ptru dep. spre fruc. 76688 81		Inter.: dela cambii de bancă 148420 86			
pentru imprum. de lomb. 1627 70		dela credite cambiale cu asig. hipotecară	41838 67		
pentru cambii reescontate 56390 81	134707 32	„ Imprumuturi pe oblig. cu caveau	898 25		
Spese: de birou	2614 98	„ efecte publice	4300 —		
salarii	16884 79	dela credite de cont-curent 18957 31			
bani de cvartir	2460 —	„ acțiunile divers. bănci	1937 47	216352 56	
marce de prezență	2728 —	Chirie dela casele societății		8739 97	
Contribuțiune: directă	9632 47	Taxe		135 56	
10% la inter. de depuneri 7638 89	17301 36				
Arunc comunal și comitatens.	6970 38				
Diferența de curs la ef. publ. 2170 15					
„ de curs la acțiunile diverselor bănci	2120 —				
10% amortizze din mobilier	688 24				
Profit curat	36582 87				
	225228 09				225228 09

Făgăraș, în 31 Decembrie 1914.

Mateiu C. Jiga mp., director-executiv Ioan Dejenariu mp., contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Teodor Popescu mp. prez. Iacob Popa mp. Nicolae Berzea mp. Constantin Pop mp. Dr. Titu Perția mp.

Subscrierul comitet am examinat conturile prezente și am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Făgăraș, în 24 Februarie 1914

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE

Gavrilă Coșnea prez. Nicolai Clouța mp. Vicențiu Grama, mp. George Ghimbășan, mp. Nicolai Aron mp.

Rev dat și aflat în ordine. — Ioan Vătășan mp. revizor-expert al „Solidarității”

Dinți	și dantură completă fără pod, tragere de dinți, plombare, coroane de aur și poduri de aur.	Gerő Arthur Technic de dinți diplom Str. Vămei Nr. 31.
--------------	--	---

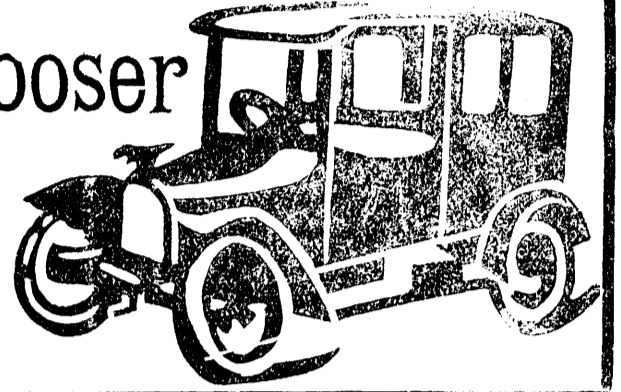
Automobil de inchiriat
pentru curse mai mici sau mai mari la

Mihail Mooser

BRAȘOV,

Strada Porții Nr. 39.

Telefon 854.

Piept de miel

se capătă în fiecare zi proaspăt în restaurantul la

„Sfatul vechi” (Alten Rathaus)

Târgul Grâului Nr. 3.

Telefon Nr. 581.

Prețuri potrivite, beuturi excelente, odăi curate, serviciu solid. Odăi separate pentru societăți mai mari și mici.

Cost în abonament cu cărțile 20% scăzământ după lista de bucate. Bucătărie excelentă ardelenescă. Lunea căpățină de miel cu tarhon, porționu 60 bani.

De o cercetare numeroasă se roagă

HANZ RÖMER
birtaș.

Nr. 335/914 not.

Publicațiune.

Comuna politică Felsőárpás dă în arândă pe calea licitațiunii publice casa de cărciumă constătoare din un local de cărciumă, unul de boltă și două odăi de locuit, în 2 Martie 1914 la 10 ore a. m. în cancelaria comunală din loc, pe timp de 3 ani și 8 luni începând din 1 Mai 1914 până în 31 Decembrie 1917.

Prețul strigării 1000 coroane. Vadiu 10%.

Condițiunile mai detaliate sunt expuse spre vedere publică în cancelaria notarială din Streza-Kerziszora și se pot vedea în timpul oarelor oficioase.

Felsőárpás în 10 Feb. 1914.

Primăria comunală.

Un commis

inteligent, eu deplină dexteritate în bransa băcăniile și delicatese; cu perfectă cunoștință și a limbilor germane și maghiare, se angajează în condițiuni favorabile la băcănia

N. Onitiu,
Sibiu (Nagyaszob)

Casă modernă

de locuit pentru familie în SIGHIȘOARA

cu cinci odăi, bucătărie, cămară, antre, odăe de baie, odăe de servitori, pivniță, spălătorie, instalație de apă și lumină electrică, situată la loc frumos, sănătos, apărut de inundații este de vânzare cu preț coresundător.

Informații dă Domnul Simion Nerbart, inginer, Sighișoara. Recomandabilă cu deosebire pentru pensionați. 2-2

Cețiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”.

Scut prin lege.

A se feri de imitație.

Pentru TUSE, FĂGUSEALĂ și CATAR nu este medicament mai bun ca

Menthemol Bonboane

are efect sigur, gust bun nu deranjează stomacul, promovează apetitul.

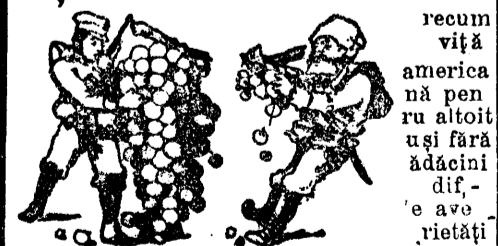
Impedecă tusea și slăbirea cordelor vocii, de acela se folosesc de cântăreți, actori, preoți și oratori. Indispensabile pentru fumători răcorind gura și depărțând mirosul de tutun.

Prețul 40 bani cartonul

Se capătă în toate farmaciile și droguerii. La cumpărare să fie atent la numirea „Menthemol”. Pe fiecare carton trebuie să fie cei Gonmi. 5-12

Fabrica: A. EGGER'S SOHN
K. u. K. Hoflieferant — Viena. —

VIȚA AMERICANĂ ALTOITĂ

recum viță americana pentru rău și fără adăcini dif. e ave. rielati

furnizează renumita și de mulți a recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. GASPARI

(Nagyküllő vm.) Mediaș — Medgyes. Serviciu conștințios. Seuri garantate. Catalogul se trimite la cerere gratis și franco în catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, ori cine poate cere informațiuni, în scris sau verbal dela d-nii proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de viai sus. (4-24)